

Prostředky improvizované ochrany obyvatelstva před účinky nebezpečných škodlivin

Zásady improvizované ochrany

K bezprostřední ochraně před toxickými účinky nebezpečných škodlivin při mimořádných událostech se využívají improvizované prostředky pro ochranu dýchacích cest, očí a povrchu těla. Jedná se o jednoduché pomůcky, které si občané připravují svépomocí z dostupných prostředků a které nahrazují prostředky individuální ochrany. Základním principem improvizované ochrany je využití vhodných oděvních součástí, které jsou k dispozici v každé domácnosti a pomocí kterých je možné chránit jak dýchací cesty, tak celý povrch těla.

Při použití této ochrany je třeba dbát následujících zásad:

- celý povrch musí být zakryt, žádné místo nesmí zůstat nepokryté,
- všechny ochranné prostředky je nutno co nejlépe utěsnit,
- k dosažení vyšších ochranných účinků je vhodné kombinovat více ochranných prostředků nebo použít oděvu v několika vrstvách.

Ochrana hlavy

K ochraně hlavy se doporučuje použít čepice, šátky a šály, přes které je vhodné převléci kapuci případně nasadit ochranné přilby (motocyklové, pracovní ochranné přilby, cyklistické, lyžařské atd.), které takto chrání i před padajícími předměty.

Ochrana obličeje a očí

Ochraně obličeje a očí je nutno věnovat největší pozornost. Jedná se zde o kombinaci ochrany povrchu těla s ochranou dýchacích cest. Zvláštní pozornost je proto nutné věnovat ochraně úst a nosu, které jsou vstupní branou dýchacích cest. Nejvhodnějším způsobem je překrytí úst a nosu složeným kusem flanelové látky či froté ručníkem, mírně navlhčeným ve vodě či ve vodném roztoku sody nebo kyseliny citrónové, a upevněným v zátylku převázaným šátkem či šálou.

K improvizované ochraně očí jsou nejvhodnějším prostředkem brýle uzavřeného typu (potápěčské, plavecké, lyžařské a motocyklové, u kterých je nutné přelepit větrací průduchy lepicí páskou). V případě, že nejsou takové brýle k dispozici, lze oči jednoduchým způsobem chránit přetažením průhledného igelitového sáčku přes hlavu a jeho stažením tkanicí či gumou v úrovni lícních kostí.

Ochrana trupu

Obecně platí zásada, že každý druh oděvu poskytuje určitou míru ochrany, přičemž větší počet vrstev zvyšuje koeficient ochrany.

K ochraně trupu jsou nejvhodnější následující druhy oděvů:

- dlouhé zimní kabáty, bundy;
- kalhoty;
- kombinézy;
- šustřákové sportovní soupravy.

Použité ochranné oděvy je nutné dostatečně utěsnit u krku, rukávů a nohavic. U krku lze k utěsnění použít šálu nebo šátek, který omotáme přes zvednutý límec. Bundu je nutné utěsnit v

pase, nejlépe pomocí opasku či řemene. Netěsné zapínání a různé nežádoucí trhliny v oděvu je nutné přelepit lepicí páskou. Ke všem ochranným oděvům je vhodné použít pláštěnku nebo plášť do deště. Tyto se utěsňují pouze u krku, pokud jsou z pogumované nebo vrstvené tkaniny musí být pogumovaná strana zvenčí. V případě, že nemáme pláštěnku k dispozici, můžeme ji nahradit příkrývkou, dekou či plachtou, kterou přehodíme přes hlavu a zabalíme se do ní.

Ochrana rukou a nohou

Velmi dobrým ochranným prostředkem rukou jsou pryžové rukavice. Ochranný účinek je tím větší, čím je materiál silnější. Vhodnější jsou rukavice delší, neboť chrání zápěstí a částečně i předloktí. Rukávy přesahující přes okraj rukavic, pokud nejsou ukončeny nápletem nebo pryží, převážeme u okrajů řemínkem nebo provázkem. Jestliže by mezi rukavicí a rukávem vzniklo nechráněné místo, musíme zápěstí ovinout šálou, šátkem, igelitem apod. Nemáme-li k dispozici žádné rukavice, ovineme si ruce látkou, šátkem apod., aby byly alespoň krátkodobě chráněny a nepřišly do přímého styku se škodlivými látkami. Pro ochranu nohou jsou nejvhodnější pryžové a kožené holínky, kozačky, kožené vysoké boty. K ochraně nohou je nutno zabezpečit, aby mezi nohavicí a botou nezůstalo nechráněné místo. Nohavici přesahující přes botu u dolního okraje převážeme provázkem nebo řemínkem. Nepřesahuje-li nohavice přes boty ovineme nechráněné místo kusem látky, šátkem apod. Při použití nízkých bot je vhodné zhotovit návleky z igelitových sáčků či tašek.

Improvizovaná ochrana proti účinkům amoniaku a oxidu siřičitého

1. **V případě úniku amoniaku či oxidu siřičitého zůstaň doma, dle možností se vrať domů nebo vstup do nejbližší budovy.**
2. **Doma uzavři a utěsni okna, dveře, větrací vstupy a větrací šachty.**
3. **Pro případ nezbytnosti opuštění místnosti (bytu) či průniku škodliviny si připrav jednoduchý improvizovaný prostředek ochrany dýchacích cest a očí.**

Potřebné suroviny a materiál:

- kyselina citrónová, případně potraviny
- obsahující větší množství kyseliny citrónové,
- např. džusy, sirupy, citrónová šťáva atd.;
- jedlá (zaživací, bikarbona) soda;
- froté ručník;
- šátek, šála nebo pruh látky;
- polyetylenový sáček, provázek, tkanice;

Příprava vlastního ochranného prostředku:

- vezmi froté ručník a namoč jej do impregnantu:

impregnant pro amoniak: 100 g kyseliny citrónové (v tomto balení běžně prodávána v obchodní síti) či 6 polévkových lžic vsyp do 1 litru vody a důkladně rozmíchej;

v případě, že není k dispozici kyselina citrónová, je možné jako impregnant použít potraviny, které kyselinu citrónovou obsahují - džusy, citrónová šťáva atd.

impregnant pro oxid siřičitý: 50 g jedlé sody (zažívací, soda bicarbona) či 5 polévkových lžic vsyp do 1 litru vody

Doporučení: Froté ručník před impregnací nastříhat na pásy 75 x 25 cm, pásek pětkrát přeložit. Z jednoho ručníku získáme takto ochrannou roušku až pro tři osoby.

- ručník (pruh ručníku) jemně vyždímej;
 - 5 x jej přelož;
 - přilož jej přes nos a ústa;
 - pevně převaž suchým ručníkem či kusem látky, šálou apod.;
 - přes hlavu přetáhni polyetylénový (igelitový) sáček až na lícni kosti a upevni tkanicí, gumičkou apod.;
 - případně použij další možné prostředky improvizované ochrany (pláštěnku, gumové holínky, vysoké kožené boty, rukavice apod.).
4. **Snaž se uniknout co nejrychleji ze zamořeného prostoru - nezůstávej v něm déle jak 10 minut.**

